

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

11. 08. 2011

Dnro POPELY

Metsästä matkailutuotteita?

Loppuraportti

1. Taustaa

Teemamatkailu on yksi matkailun kasvualoista. Haapaveden-Siikalatvan seudun matkailun vetovoimatekijöitä on haettava olemassa olevista resursseista ja mahdollisuuksista. Metsän hyödyntäminen matkailun tuotantoympäristönä on merkittävä mahdollisuus seutukunnalla. Tässä tarkoituksessa Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä halusi selvittää metsään perustuvan matkailutoiminnan mahdollisuudet seutukunnalla yritystoiminnan muodossa. Matkailun sanastossa metsämatkailu määritellään seuraavasti: metsämatkailu on lähinnä talousmetsiin suuntautuvaa *luontomatkailua*, jossa sovitetaan yhteen metsänhoidon ja -käytön sekä ympäristöä säästävän matkailun kehittämistavoitteita. Metsämatkailussa ei ole pelkästään kyse luontoaktiiviteeteista, hyötyliikunnasta, erämaakokemuksista tai virkistäytymisestä. Tavoitteena on myös viestittää matkailijalle monipuolisesti, mitä metsä on paikkakunnan asukkaille merkinnyt ennen ja mitä se merkitsee nykyään. Metsämatkailu voi suuntautua talousmetsien ohella myös aarniometsiin.

Metsän omistajat ja alueella toimivat metsästysorganit ovat avainasemassa metsämatkailun toteuttamisessa. Ilman näiden tahojen hyväksyntää metsämatkailua ei voida harjoittaa. Avaintahojen tahtotilan selvittämiseksi päätettiin tehdä kysely.

2. Hankeorganisaatio

Hallinnoija: Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä, Keskustie 29, 92620 Piippola. Hankkeen vastuuhenkilönä oli seutukuntajohtaja Hannu Saarinen, ja sen toteutuksesta vastasi yritysasiainmies Markku Pietikäinen. Hankkeen toimistotehtävistä ja maksuliikenteestä huolehti Helena Koskenkangas. Hankkeen kirjapidosta vastasi Marja Pellikka.

Hankkeen rahoittaja: Keskipiste Leader ry, Nouseva Rannikkoseutu ry ja yksityiset yritykset.

Hankenumero:	9163
Päätösnumero:	11703
Ohjelma:	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013
Toimenpidelinja:	Leader, maaseutualueiden elämänlaadun ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen
Toimenpide:	Alueiden ja valtioiden välinen yhteistyö Matkailuelinkeinojen kehittäminen
Toimintaryhmä:	Keskipiste Leader ry
Ohjausryhmä:	Mahosenaho Juhani, Pyhäntä Punkeru Teuvo, Siikalatva Peltola Ilkka, Keskipiste Leader ry Pietikäinen Markku, Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymä
Kohdealue:	Pyhännän ja Siikalatvan kunnat

Yhteyshenkilöt:

Yritysasiainmies Markku Pietikäinen, puh. 040 514 8935 Keskustie 29, 92620 Piippola, e-mail: markku.pietikainen@siikalatva.fi.

Hankkeen kotisivu: Hankkeella ei ole kotisivuja. Hankkeen tiedot olivat nähtävissä hankeaikana hallinnoija sivuilla.

3. Hankkeen tausta ja lähtökohdat

Hanke sai alkunsa Sipolan kylältä, jossa muutamat toimijat näkivät mahdollisuuden jakaa metsän anteja liiketoiminnan muodossa. Metsästäjien, maanomistajien ja heidän muodostamiensa yhteisöjen kirjo on monimutkainen, jossa eri vaikuttimet ovat osittain ristikkäisiä ja osin yhdensuuntaisia. Maanomistajien, erityisesti metsänomistajien, tarve on huolehtia maan tuotosta. Metsätulo ja riista ovat osin ristiriidassa. Riista, erityisesti hirvi, aiheuttaa talvisyönnöksillään vahinkoa metsäntuotolle. Alueelle ilmeni halukkuutta aloittaa yritystoimintaa metsän mahdollisuuksien hyödyntämiseksi matkailussa. Tuotteistamismahdollisuuksien selvittämiseksi on alueelta oltava kattava tieto alueen toimijoiden tahtotilasta ja tavoitteista. Yritystoiminnan tarpeista nähtiin tarpeelliseksi laajentaa aluetta niin, että saavutetaan riittävän suuri maa-alue ja riittävästi toimijoita.

4. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli selvittää seutukunnan alueen metsänomistajien ja metsästyksen parissa toimijoiden tavoitetta ja halukkuus metsä- ja metsästysmatkailun syntymiselle alueelle. Tavoitteena on ainakin yhden yrityksen syntyminen metsän hyödyntämiseen matkailussa.

5. Kustannukset ja rahoitus

Rahoitus

Rahoitus, suunnitelma	€
TE - keskus, EU	19 080,00
Kunnat	4 770,00
Julkinen rahoitus yhteensä	23 850,00
Yksityinen rahallinen osuus yhteensä	2 680,00
Kokonaisrahoitus	26 500,00

Kustannusarvio

	Toteuma
Palkat ja sivukulut	998,63
Ostopalvelut, palkkiot, sivukulut	7 000,00
Matkakulut	460,87
Muut kustannukset, toimistokulut	291,34
Kokonaiskustannukset	8 750,84

6. Tulokset ja kirjalliset tuotokset

- Artikkelit Siikajokilaakso-lehdessä 9.6.2011 (Liite 1)
- Tiedottaminen hankkeesta hallinnoijan nettisivuilla www.haapavesi-siikalatva.fi
- Hanke-esittelyä eri tilaisuuksissa ja yhteistyökumppaneiden tapaamisia

7. Ohjausryhmän arvio hankkeen onnistumisesta

Ohjausryhmä toteaa hankkeen saavuttaneen tavoitteensa. Hankkeen aikana syntyi alueen toimijoiden keskuudessa keskustelua. Toimijoiden tahtotila ja mahdollisuus metsämatkailuun perustuvan yritystoiminnan syntymiseen on olemassa.

Piippolassa 23.6.2011

Markku Pietikäinen

Siikajokilaaksolehden artikkeli 9.6.2011

Metsämatkailulle olisi tilausta

Sari Junnonaho

Metsän varaan voisi Haapaveden-Siikalatvan seutukunnassa rakentaa matkailua.

Pyhätä ja Siikalatva Alkuvuodesta Haapavedellä, Siikalatvalla ja Pyhännällä toteutettu esiselvitys tutki, onko seutukunnan alueella mahdollista harjoittaa metsämatkailua yritysmuotoisesti.

Esiselvitys osoittaa, että maanomistajat ovat valmiimpia toivottamaan metsämatkailijat tervetulleiksi kuin metsästysseurat. Positiivisin vastaanotto oli Rantsilassa. Metsänomistajille matkailijoiden tulo käy, kun asioista sovitaan etukäteen.

Keskusteluissa kuninkaaksi nousi hirvi. Haapaveden-Siikalatvan seudun kuntayhtymän yritysasiainmies Markku Pietikäinen harmittelee metsämatkailun kulminoituvan liikaa hirven metsästyksen, vaikka se olisi vain yksi osa metsämatkailua. Metsämatkailu sisältää myös keräilytuotteiden ja elämysten varaan perustuvan retkeilyn.

– Mahdollisten yrittäjien tehtävä on tehdä esiselvityksen pohjalta johtopäätökset ja löytää tapa, jolla asiassa mennään eteen päin, toteaa Pietikäinen.

Metsästysseurojen asenteissa on suuria paikallisia eroja. Esimerkiksi Ahokylän Erä on tuonut itsekin metsästäjiä ja heillä on kiinnostusta kehittää alueen metsämatkailua. Osassa metsästysseuroissa taas ilmeni voimakas halu pitää hirven metsästyksen liittyvät oikeudet itsellään. Myönteisimmin asiaan suhtauduttiin pienissä seuroissa.

Selvityksen käytännön työtä tehnyt Kimmo Piippo on tyytyväinen, että 180 kyselyn saaneesta maanomistajasta 135 vastasi kyselyyn. Metsästysseuroista vain puolet vastasi.

– Maanomistajilla ei ollut ennakoasenteita matkailua kohtaan. Metsästysseuroilla on oma toimintamalli, siitä ehkä halutaan pitää kiinni, joten uudet tuulet koetaan uhkana, miettii Piippo.

Puolet seuroista ei halua alueelleen metsämatkailua. Kysymykseen, millä ehdoilla voidaan harjoittaa kaupallista pienriistan pyyntiä, 55 prosenttia vastauksista oli, että seuran myymillä vierasluvilla. Loppujen kanta oli, ettei mitenkään.

Kyselyyn vastanneista maanomistajista 63 prosenttia ei kuulunut paikalliseen metsästysseuraan. Metsästysoikeuden seuralle oli vuokrannut 95 prosenttia, mutta vain 35 prosenttia metsästi itse. Maanomistajista 27 prosenttia ei halunnut olla tukemassa metsämatkailun tuomaa yritystoimintaa.

Maanomistajista 69 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän maillaan voidaan harjoittaa luontomatkailua, vain 20 prosenttia vastusti asiaa. Vastaavasti metsämatkailun puolesta kyllä sanoi 53 prosenttia ja 31 prosenttia näkisi asian käyvän, kun matkailijat tulevat yhteistyössä seuran kanssa.

Yllättävä tieto oli, että 69 prosentille maanomistajista käy, että heidän mailleen tehdään matkailun tarpeisiin polkuja ja latuja. Kahdeksalle prosentille se käy, kun urista maksetaan korvausta.

Aineistosta nousi esille, että maanomistajat haluaisivat tehdä nykyistä enemmän yhteistyötä metsästysseurojen kanssa. Vastauksista kävi ilmi, että maanomistajat kokevat, että heidän toiveensa hirvikannan rajoittamisesta tietyillä alueilla kaikuvat seuroissa kuuroille korville.

Isännillä on omat toiveensa, kun he eivät halua, että valtion lehmät pulskistuvat heidän taimikoissaan. Metsänomistajat näkevät, että metsämatkailu toisi heidän mailleen lisäarvoa. Ehkä matkailu toisi maanvuokratuloa.

Maata metsästyskäyttöön vuokrannut yksityinen ei yleensä saa maistaan rahallista korvausta, vaan metsästäjät muistavat vuokraajaa lihaköntillä ja hirtveipijaisilla. Suurille metsäyhtiöille ja valtiolle metsästysseurat maksavat metsästysalueista käypää vuokraa.

Selvitys osoitti, että pienriistan metsästyksen vieraat ovat tervetulleita, mutta hirven metsästys halutaan pitää itsellä.

Kimmo Piippo uskoo, että metsästäjien huoli hirtveipistien metsämatkailijoiden pakastimeen päättämisestä on turha.

Moni ei halua edes ampua, mutta he haluaisivat olla seurueessa mukana kokemassa hirvenmetsästyksen tunnelman.

Alue olisi mitä mainioin paikka toteuttaa myös hirven metsästyksen liittyvää matkailua, koska Siika-Kalajokialueelta on kaadettu Suomen komeimmat sarvipäät. Perushirvikanta on hyvä. Esiselvityksen perusteella Siikalatvan alueella on mahdollista harjoittaa kannattavaa luonto- ja metsämatkailua.

Esiselvitysraportti löytyy osoitteesta: www.haapavesi-siikalatva.fi/tiedostot/Metsastamatkailutuotteita.pdf

Tiedostonimi: Loppuraportti.doc
Hakemisto: K:\Kehittämiskeskus\Projektit\Päättyneet projektit\Metsästä
matkailutuotteita\Loppuraportti
Malli: C:\Users\helena.koskenkangas\AppData\Roaming\Microsoft\Mallit\Normal.dot
Otsikko:
Aihe:
Tekijä: helena.koskenkangas
Avainsanat:
Kommentit:
Luontipäivä: 28.6.2011 8:38:00
Version numero: 4
Viimeksi tallennettu: 28.6.2011 9:48:00
Viimeksi tallentanut: markku.pietikainen
Kokonaismuokkausaika: 63 minuuttia
Viimeksi tulostettu: 9.8.2011 10:37:00
Viimeisestä täydestä tulostuksesta
Sivuja: 5
Sanoja: 1 009 (noin)
Merkkejä: 8 173 (noin)